

Dosarul nr. 2ra-1558/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. R. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Dutca, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

4 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Vitalii Șanțovoi

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vitalii Șanțovoi împotriva Iuliei Șanțovoi, XXXXX și XXXXX cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii, declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare și a certificatelor de moștenitor legal

împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Vitalii Șanțovoi și menținută hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă

constată:

La 8 aprilie 2016, Vitalii Șanțovoi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Iuliei Șanțovoi, XXXXX și XXXXX, intervenient accesoriu de partea reclamantului Evghenia Șanțovoi cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii și declararea nulității parțiale a certificatelor de moștenitor legal.

În motivarea acțiunii a invocat că potrivit certificatului nr. 80 din 15 martie 1993, eliberat de CCL nr. 137 și deciziei nr. 14/6 din 24 septembrie 2002, dânsul împreună cu soția sa Evghenia Șanțovoi au devenit coproprietarii apartamentului cu nr. cadastral XXXXX, iar în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 417 din 26 decembrie 2006, au devenit coproprietarii terenului - lot pomicol cu suprafața totală de 0,0597 ha din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan, nr. cadastral XXXXX.

A comunicat că în anul 2010, urmare a solicitărilor fiului lor Andrei Șanțovoi, căsătorit cu pârâta Iulia Șanțovoi, având afaceri în XXXXX, a decis de a dezvolta afaceri și în XXXXX, au întocmit contracte fictive de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile menționate, în eventualitatea facilitării contractării unor credite.

Astfel, potrivit contractului de vânzare-cumpărare nr. 340 din 2 februarie 2010, autentificat de notarul privat Cristina Nicolaescu, împreună cu soția sa Evghenia Șanțovoi au înstrăinat apartamentul nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX, fiului Șanțovoi Andrei, ultimul înregistrându-și dreptul de proprietate împreună cu soția Iulia Șanțovoi asupra bunului menționat, la 2 februarie 2010.

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 1885 din 7 aprilie 2010, autentificat de notarul privat Cristina Nicolaescu, împreună cu soția sa Evghenia Șanțovoi au înstrăinat lotul pomicol cu suprafața totală de 0,0597 ha din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan, nr. cadastral XXXXX, fiului Andrei Șanțovoi, ultimul înregistrându-și dreptul de proprietate împreună cu soția Iulia Șanțovoi asupra bunului respectiv la 7 aprilie 2010.

A comunicat că la XXXXX, XXXXX, fiul Andrei Șanțovoi a decedat, iar în urma decesului acestuia a fost deschisă procedura succesorală în XXXXX, moștenitori legali după decesul acestuia fiind pârâta Iulia Șanțovoi, copii minori XXXXX și XXXXX și părinții.

Contrar înțelegerilor pe care le-a avut cu Iulia Șanțovoi și anume, că ultima cu copii minori să accepte succesiunea în XXXXX, iar părinții în XXXXX, pârâta a depus cerere de acceptare a succesiunii în ambele țări.

Așadar, la 6 februarie 2014, notarul Oleg Gladîș a eliberat pe numele pârâților Iulia Șanțovoi, Roman Șanțovoi și Denis Șanțovoi certificatul nr. 1114 cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie – apartamentul nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX și lotul pomicol din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan.

Prin urmare, Iulia Șanțovoi deține în proprietate 1/2 și 1/6, XXXXX – 1/6 și XXXXX 1/6 din apartamentul menționat și câte 1/3 din lotul pomicol.

A subliniat că în atare situație, împreună cu soția sa au rămas fără vreo proprietate, riscând să fie deposedați și evacuați din bunurile imobile menționate.

Totodată, a remarcat că, deoarece certificatele de moștenitori legali nr. 1116 din 6 februarie 2014 și nr. 1118 din 6 februarie 2014 au fost eliberate cu încălcarea drepturilor lui succesoriale, urmează a fi declarate nule în partea în care se indică cotele-părți moștenite din averea succesorală.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 220 alin. (1), 1516, 1517 Cod civil, art. 85, 166, 167, 174, 175, 279, 281, 283 CPC.

A solicitat constatarea faptului acceptării în calitate de moștenitor legal de clasa I a decedatului fiu Andrei Șanțovoi a succesiunii, prin intrarea în posesie a averii succesoriale la locul aflării ei în interiorul termenului prevăzut de art. 1517 Cod civil, declararea nulității parțiale a certificatelor de moștenitor legal nr. 1116 și nr. 1118 din 6 februarie 2014, eliberate de către notarul public Oleg Gladîș pe numele pârâților asupra averii succesoriale apartament nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX și lotul pomicol din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan, în partea în care se indică cotele-părți moștenite din averea succesorală.

La 14 iunie 2016, Vitalii Șanțovoi a depus cerere de chemare în judecată suplimentară de majorare a pretențiilor, prin care a solicitat declararea nulității

absolute a contractelor de vânzare-cumpărare nr. 340 din 2 februarie 2010 a apartamentului nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX și nr. 1885 din 7 aprilie 2010 a lotului pomicol cu suprafața totală de 0,0597 ha din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan, a certificatului de moștenitor legal nr. 1114 din 6 februarie 2014 cu privire la dreptul de proprietate asupra cotei-părți din proprietatea comună în devălmășie apartamentul nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX, eliberat de notarul public Oleg Gladîș pe numele Iuliei Șanțovoi și a certificatelor de moștenitor legal nr. 1116 și nr. 1118 din 6 februarie 2014, eliberate de către notarul public Oleg Gladîș pe numele pârâților asupra averii succesorală apartament nr. X din bd. XXXXX mun. XXXXX și lotul pomicol din r-nul XXXXX sat. XXXXX, extravilan.

Prin hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul central, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 21 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Vitalii Șanțovoi, casată hotărârea din 19 iulie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul central, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 18 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, au fost atrași în proces în calitate de intervenienții accesorii de partea reclamantului Lilia Stiharu și BC „Moldinconbank” SA și în calitate de intervenienți accesorii de partea pârâților notarii publici Oleg Gladîș și Cristina Nicolaescu.

Prin hotărârea din 19 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Vitalii Șanțovoi și menținută hotărârea primei instanțe.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că reclamantul nu este în drept să solicite instanței de judecată constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesie în condițiile renunțării exprese și valabile la succesiune, or în termenul de 6 luni de la data deschiderii succesiunii după decesul la data de XXXXX a fiului Andrei Șanțovoi, părinții acestuia, Vitalii Șanțovoi și Evghenia Șanțovoi, prin actul juridic unilateral – declarația nr. 1028 din 4 februarie 2014, în calitate de moștenitori legali de clasa I, au renunțat expres la succesiune după decesul fiului.

Cu referire la pretenția din acțiune privind declararea nulității parțiale a certificatelor de moștenitor legal, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că reclamantul, contrar art. 118 CPC, nu a prezentat probe ce ar confirma schimbarea numărului de moștenitori de clasa I după decesul lui Andrei Șanțovoi, în temeiul cărora ar surveni schimbări cu privire la mărimea cotelor-părți moștenite din averea succesorală.

Având în vedere prevederile art. 195, 216 alin. (1), 217 alin. (1), 220 alin. (1), 221 alin. (1) și 753 alin. (1) Cod civil, instanțele de judecată ierarhic inferioare au ajuns la concluzia de a respinge și pretenția ce ține de declararea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare nr. 340 din 2 februarie 2010 și nr. 1885 din 7 aprilie 2010.

La 4 septembrie 2020, Vitalii Șanțovoi a declarat recurs împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au enunțat un șir de norme pertinente, însă în concluzia sa le-au ignorat și au omis să menționeze că declarația datată cu 4 februarie 2014 a fost făcută după expirarea termenului de 6 luni, deci este contrară art. 1526 alin. (1) Cod civil și lovită de nulitate absolută.

A comunicat că de mai multe ori dânsul a accentuat că declarația respectivă a fost făcută peste termenul prevăzut de lege și nu urmează a fi luată în considerație deoarece este nulă, iar instanțele de judecată ierarhic inferioare nu s-au expus asupra celor declarate de el și nu s-au condus de prevederile art. 217 alin. (1) și (2) Cod civil.

Prin urmare, a obiectat că nu au fost aplicate normele legale pertinente și anume, art. 217 și 220 Cod civil.

În ceea ce privește faptul că nu a intrat în posesia bunurilor succesoriale, dar le-ar fi administrat în baza procurii nr. 1243 din 1 august 2013 eliberată de Iulia Șanțovoi, instanțele au făcut abstracție de conținutul procurii, unde sunt enumerate împuternicirile concrete acordate întru administrarea bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, nefiind menționată folosirea bunurilor, achitarea serviciilor comunale din cont propriu, reparația etc, deci acțiunile lui de intrare în posesie nu se încadrează în împuternicirile acordate prin procură.

A specificat că modificarea (anularea parțială) a certificatelor de moștenitor legal este subsecventă rezolvării primei întrebări, dar rezolvarea eronată, ilegală a acesteia a adus la concluzia de respingere a solicitării de anulare parțială a certificatelor de moștenitori legali.

Așadar, în cazul aplicării prevederilor art. 217 și 220 Cod civil, vizavi de declarația de renunțare se impune anularea certificatelor în partea ce ține de cotele-părți moștenite, prin urmare, se impunea admiterea solicitării de declarare a nulității parțiale a certificatelor de moștenitor.

A considerat eronată poziția instanțelor de judecată ierarhic inferioare care leagă nulitatea renunțării la succesiune de înaintarea unei acțiuni separate în acest sens.

Cu referire la pretenția din acțiune privind declararea nulității absolute a contractelor de vânzare-cumpărare, a menționat că instanța de apel a ignorat cu desăvârșire atât probele prezentate de el, cărora nu le-a dat măcar apreciere, dar a tractat eronat prevederile legale, care guvernează situația.

A subliniat că a prezentat primei instanțe o multitudine de înscrisuri care atestă fără echivoc că contractele vizate au fost unele fictive, fapt care nici nu a fost negat de către intimați.

La fel, a mai notat că examinarea cererii de apel a avut loc în lipsa părților, dânsul și reprezentantul său s-au prezentat la ședințele preconizate pentru data de 18 februarie 2020 și 3 martie 2020, examinarea cauzei fiind amânată pentru data de

5 mai 2020, iar în legătură cu starea de urgență în perioada 15 martie - 15 mai 2020, prin hotărâre a fost restricționat accesul părților în procesele civile, acestea urmând a fi amânate cu înștiințarea părților, însă despre ședința din 26 mai 2020, nu a fost informat legal.

La 29 septembrie 2020, în adresa Iuliei Șanțovoi, XXXXX, XXXXX, avocatului Marina Babără, Lilei Stiharu, Evgheniei Șanțovoi, BC „Moldinconbank” SA, notarilor Oleg Gladîș și Cristina Nicolaescu a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Vitalii Șanțovoi, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 16 vol. III), fiind recepționată de către Lilia Stiharu, avocatul Marin Babără, notarul Oleg Gladîș, BC „Moldinconbank” SA la 5 octombrie 2020 și de către Evghenia Șanțovoi la 8 octombrie 2020, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 17-21 vol. III), iar corespondența expediată în adresa Iuliei Șanțovoi, XXXXX, XXXXX și notarului Cristina Nicolaescu a fost returnată de către Oficiul Poștal cu mențiunile „nereclamat” și „plecat” (f. d. 22, 23 vol. III).

La 12 octombrie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Lilia Stiharu a depus referință, prin care a invocat dezacordul cu recursul declarat de Vitalii Șanțovoi.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, alte referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 1 iulie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 209 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 4 septembrie 2020 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vitalii Șanțovoi, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vitalii Șanțovoi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, inclusiv nici susținerea că examinarea cererii de apel ar fi avut loc în lipsa părților, fără a fi informați în mod legal.

Or, prevederile art. 102 alin. (4¹) CPC, expres stipulează că participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Iar după cum a menționat însuși recurentul Vitalii Șanțovoi, dânsul și reprezentantul său au fost înștiințați anterior pentru ședințele de judecată din 18 februarie 2020, 3 martie 2020 și 5 mai 2020.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că Vitalii Șanțovoi, fiind cointerestat în soluționarea prezentei cauzei, urma să se intereseze de soarta acesteia.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că

nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Vitalii Șanțovoi urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vitalii Șanțovoi.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu